

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

4. De causa efficiente Testamenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

Imper. de anno 1512. von Testamenten. n. 2. Conditum autem extra castra & actualem expeditionem, puta in hybernis, vel post impetratam missionem &c. nihil amplius privilegii habet, sed indiget solennitatibus Juris Communis. *pr. Inst. cit. arg. l. 16. C. eod. & d. R. J.* Neque testamentum in castris, vel in actuali praelio factum post obtentam missionem durat ultra annum. *pr. l. 38. ff. de Testam. Mil.*

43 Dico 4. Testamentum Rusticorum eatenus est privilegiatum, ut, si 7. testes commodè haberi nequeant, sufficiant 5. testes rogati &c. & ut non requiratur subscriptio testium vel sigillorum appositio, si scribere non sciant, & sigilla non habeant: si tamen aliqui scribendi forent periti, debent isti subscrivere, & ipsis licet pro aliis, praesentibus tamen, subscrivere. *l. fin. C. b. t. Recept. Imp. lo. cit.* Nomine Rusticorum juxta sat multos hic etiam veniunt alii rure & in pagis degentes propter paritatem rationis. Certè D. Balthasar. *pract. resolut. tit. 14. resol. 7. n. 9.* & Cancell. Schmid. *ad art. 9. tit. 34. num. 4.* Landrecht / extendunt hoc privilegium Rusticanis concessum etiam ad cives ruri habitantes. Imò Valg. & alii etiam ad Nobiles ibidem morantes. Dissentit tamen Knipfchild *de Nobilit. l. 1. c. 2. n. 172.*

44 Dico 5. Testamentum tempore pestis factum spectato rigore Juris requirit quidem 7. testes, in hoc tamen privilegium obtinet, quòd testes non necessario debeant esse specialiter ad hunc actum convocati, vel simul & semel esse praesentes. *l. 8. C. b. t.* Si tamen pestis saeviat valde atrociter, & 7. testes difficillimè haberi possint, sufficiunt 5. vel etiam 2. testes; quia *l. c.* non loquitur de peste vehementissima, ut DD. & consuetudo interpretantur: hinc teste Gaillo *l. 2. observ. us. n. 18.* in Camera Imperiali sustinentur testamenta tempore pestis facta coram duobus solum testibus.

45 Dico 6. Testamentum ad Acta, vel apud Acta (h. e. Judici, vel Principi oblatum, vel coram eo, ejusve deputato factum) valet absque omni solennitate, modò sufficienter constet, vel probetur, oblatum esse Judici, vel Principi, vel coram eo factum. *l. 19. C. b. t.* quia Acta Judicialia, & auctoritas Judicis, vel Principis, suppleunt numerum & solennitatem testium, ac omnem fraudis suspicionem remouent. Unde, cum hæc ratio testandi facillima sit, eò quòd aliquis Judex vel Magistratus, qui non necessario est proprius & alias competens, ferè ubique ad manum habeatur, & cum simul sit securissima, eò quòd nullas requirat solennitates, præ cæteris testandi modis suadenda est. Ut autem in praxi ritè fiat tale testamentum, adverte 1. quòd testator ipse personaliter per se (& non per alium, id enim aliqui cum Berlich. Carpzov. Lauterbach negant sufficere) offerat testamentum sigillò clausum Judici, humiliter rogando, quatenus id sua auctoritate sustinere velit. 2. quòd, si Judex absque communitate solus exerceat Jurisdictionem, & assessores, vel personam aliquam publicam, v. g. Notarium, vel Actuarium juratum, secum non habeat, offerendum sit coram duobus te-

stibus (non quidem acsi isti ad valorem testamenti ad Acta traditi, vel coram Judici testari sint necessarii, sed præcisè ut sufficienter probari possit, revera datum esse ad Acta, vel coram Judici factum esse. *per l. 19. cit. & d. de testib.*) vel in absentia duorum testium tendendum recepisse, seu attestatio de receptione testamenti: vel saltem curandum, ut Judex, vel Notarium, aliùmve deputatum in exteriore facie testamenti annotet annum, diem, & locum, quo testamentum à se receptum fuit, subscriptione & sigillo proprio adjectis. Si vero Judex constet ex aliqua communitate, ut Senatus, Regimen, Magistratus &c. eligatur ratur testamentum, testibus, vel aliis causis prædictis opus non est; cum membrum communitatis, Senatores, & Consiliarii judices, eminenter sint testes. 3. quòd, si testator fortè æger decumbens personaliter esse non possit Judicem, vel Consulem, aut alium primarium Consili vel Senatûs, eundem hominem prudentem requirere debeat, ut ipsemet ad domum ægroti venire dignetur, vel saltem alios suo nomine deputare velit, quorum testamentum ad Acta recipiant. His, qui venerint, testamentum extradat (si illud degit in scripturam) dicendo quòd in hæc Acta continetur sua ultima voluntas, & rogat, ut ad Acta recipiant, sibi que aliquod recipiat, vel attestationem authenticam de receptione extradant. Si verò unus tantum deputatus veniret ad ægrum, adhibere deberet duos testes, vel Actuarium, scilicet ad probandum quòd ipsi testamentum sit traditum, ad Acta reponendum. Si autem testator vellet occupativum testamentum facere domi suæ, deberet cum Judice praesens esse Actuarius, vel duo testes, qui simul audiant ultimam voluntatem: vel duo ex Magistratu deputati (vel saltem unus) unà cum Notario vel Actuario vel, si absit Actuarius, duo imò securius non deputati de membris communitatis jurisdictionem habentis, seu Senatûs. Vid. Restitut. *l. b. t. §. 9.* 4. quòd non sit necesse, ut testator testamentum Judici (vel Principi) semel oblatum non amplius repetat in vivis, sed perpetuò in ejus Archivo relinquat; quia non Archivi, sed Judicis, vel Principis auctoritas nititur. D. Verlohner *art. 4. §. 1. n. 5.*

§. IV.

De causa efficiente Testamenti.

Sciendum, duplicem esse causam efficientem testamenti, remotam, quæ nihil est aliud, quam Jus facultatem testandi introducens, & proximam, quæ est ipse testator, seu qui condit testamentum. Quare videndum, quo Jure sit introducta testamenti factio, & quibus sit permessa.

Dico 1. Confessio Testamenti quoad substantiam est Juris Naturalis & Gentium, quoad modum verò & solennitates est creatura Juris Civilis. Communior cum Molin. & Covarruv. contra Hunnium, Haun. & alios; qui sol Juris Civili, & contra D. Verlohner *de mudo Succed. n. 1. §. 2.* aliòsque, qui eam quidem

nobilis Juri Gentium, non verò Naturali attribuit. Prob. 1. Supposita rerum divisione tam de Jure Naturali quam Gentium potest homo disponere de rebus suis per varios contractus inter vivos, ut omnes concedunt: ergo & per ultimam voluntatem: ergo & per testamentum; quia pro tempore, quo disponit, dominus est. Confirmatur: Testamentum sine solennitatibus Juris Civilis factum valet in foro interno, & parit obligationem naturalem, ut supra docuimus n. 30. ergo independenter à Jure Civili, & spectato solo Jure Naturali valet, & quoad substantiam suam Juri Naturali originem debet. 2. Jam antecedenter ad Jus Civile extitit testamenti factio: ergo originem non habet à Jure Civili, sed anteriori: ergo à Naturali, & Gentium, cum ex Historiis constet, tam sacris quam profanis, jam ante conditum Jus Civile condita esse testamenta à multis Gentibus, etiam tempore Patriarcharum, licet non tali modo & sub his solennitatibus, quas nunc præcibunt Leges Civiles. Antec. eruitur ex l. 130. ff. de V. S. ibi: *legi duodecim tabularum testamentarie hereditatis confirmantur*: sed lex 12. tabularum fuit omnium prima pars Juris Civilis: & confirmatio nihil novi inducit, sed jam præexistens ratificat. arg. l. 6. ff. de Jurisd. §. c. 4. de confirm. vel. Accedunt historiae, attestantes de praxi Gentibus usitata.

Oppones 1. Nemo de rebus spectato Jure Naturali disponere potest pro tempore, pro quo non amplius earum est dominus: sed qui condit testamentum, disponit de rebus suis pro tempore, pro quo non amplius earum est dominus, cum per mortem amittat: ut omnium corporaliū dominium: ergo. 2. dispositio, quæ fit tempore habili in tempus inhabile, invalida est. l. 39. ff. de Manumissis testamento: sed: ergo. 3. ad 1. Retorq. argum. in donatione inter vivos, cujus executio differtur in tempus post mortem. v. g. si Titius tibi donec 100. sed primum solvendo post suam (Titii) mortem: in hoc casu debentur tibi etiam Jure Naturali 100. floreni eveniente morte donantis, quamvis tunc donans non amplius fueris eorum dominus, sed solum quando fecit donationem. Itaque N. Ma. Ad 2. In d. l. inutilis dicitur manumissio directa tervi in tale tempus disposita, quo de Jure dari nequit, nempe quo servus jam factus est alienus. Igitur Ma. vera quidem est, quando executio dispositionis confertur in tempus, quo fieri non potest, non verò quando executio confertur in tempus, quo fieri potest, licet dispositio tunc fieri nequeat amplius. De natura testamenti est, ut executio fiat primum post mortem testatoris, quo tempore utique cessat ipsa dispositio actualis. Igitur dispositio testamentaria fit tempore habili & in tempus habile. Itaque N. Min. Dein hoc argumentum probaret, quod neque de Jure Civili teneret dispositio ultimarum voluntatum.

Dico 2. Testari seu testamentum facere possunt omnes qui Jure non prohibentur. Communis & certa ex l. 43. ff. de vulg. & pupill. sub. ubi dicitur iniquum esse, auferre testamenti fa-

ctionem homini sane mentis, scilicet absque iusta causa. Rationem reddit l. 1. C. de SS. Eccl. nihil enim est, quod magis hominibus debeat, quam ut suprema voluntatis, postquam jam aliud velle non possunt, liber sit stylus, & licitum, quod iterum non redit, arbitrium. Prohibentur autem aliqui de Jure Civili. 1. i. inst. quib. non est permittum. 1. i. ff. §. C. qui testam. fac. poss. vel propter defectum integri status, quales sunt 1. servi propriè dicti. 2. damnati ad mortem, vel perpetuos carceres, quibus accessentur deportati, & banniti ex toto Imperio Romano, seu proscripti ab Imperatore, vel Camera Imperiali: sed hi omnes, teste Claro & Valquo, vi consuetudinis sunt ferè ubique ad testandum habiles. 3. Filios familias quoad bona profecticia, & adventicia, etiam irregularia, de quibus neque cum patris consensu testari permittitur, quia juxta l. 12. tabularum testamenti factio ad patrem familias pertinet, qualis non esse censetur filius familias quoad dicta bona, licet habeatur pro tali quoad bona castrensia, vel quasi-castrensia: quare de his liberè testatur. Vel ob defectum animi, uti sunt mente capti, furiosi, & his æquiparati prodigi declarati, ebrii, infantes ac impuberes; & hi, quatenus carent sufficienti usu rationis, etiam Jure Naturali sunt inhabiles. De impuberibus nota, eos, licet jam haberent sufficientem rationis usum, aut licet accederet consensus tutoris, quod tamen validum testamentum non conderent. l. 1. §. 1. ff. de tutel. & ration. distrab. quia secundum Jura, præsertim l. 5. §. 19. ff. §. l. 4. C. qui testam. facer. poss. requiritur ætas pubertatis absolute, nec illa permittunt, ut testamentum ab alieno arbitrio, consequenter & tutoris, dependeat. Minorem tamen non prohibentur testari, etiam sine consensu Curatoris. Vel ob defectum corporis, nempe muti & surdi simul, h. e. qui nihil omnino loqui, & nihil auditu percipere possunt; nec sufficit, si blæsa tantum sint lingua, aut furdastri, vel muti tantum, aut surdi tantum. Cæcus quidem validè testatur, sed opus habet ampliori solennitate, si velit testari in scripto, scilicet adhibere debet præter 7. testes Notarium, vel ejus loco octavum testem, & fortè etiam exprimere officium ac dignitatem hæredis. l. 8. C. eod. Vel ob defectum morum & fame, uti sunt rei criminis læsæ Majestatis, & ut cum Stravio docet D. Verlohner n. 3. criminis repetundarum, contrahentes incestuosas nuptias quoad institutionem certorum hæredum, nempe qui ultra tertium gradum in linea recta, & ultra secundum in linea collateralis existunt, condemnati ob famosum libellum, seu pasquillum, ut vocant (licet testari valeant alii infames infamia Juris, vel facti, quia nullibi id ipsis negatur in Jure) hæretici, ubi non tolerantur. l. 5. C. ad l. Jul. Majest. l. 6. C. de incest. §. inutil. nuptiis cum Nov. 12. c. 1. §. Nov. 114. c. ult. l. 18. ff. qui testam. fac. poss. l. 4. §. 5. C. de hæreticis. Denique omnes, qui de Jure sunt intestabiles, h. e. quibus ab ipsa lege fides testimonii ferendi adempta est. l. 26. ff. qui testam. fac. poss. cum enim hi aliis esse testes nequeant, æquum est, ut nec ipsis aliis. De Jure

Canonicis autem prohibentur testari 1. usurarii manifesti, nisi prius restituerint usuras, aut de iis restituendis idoneam cautionem praestiterint. 2. excommunicati propter haeresim, ubi haeresis non est tolerata, eorum fautores &c. non verò alii excommunicati, etiam vindicti. 3. percussor Cardinalis. 4. Religiosi post emissam vota solennia aut publica Religionis, exceptis alumnis Ordinum Militarium ex privilegio Papae, & evectis ad Episcopatum vel Cardinalatum: integra tamen Novitiis manet facultas testandi. 5. Clerici de bonis Beneficialibus superfluis etiam ad causas pias. Habentur hæc c. fin. de usur. in 6. c. 13. de heret. c. 5. de pœnis in 6. c. 2. 7. & 8. &c. h. t. An verò & quomodo de Consuetudine permiffum sit Clericis testari de dictis bonis, postea dicemus.

50 Oppones 1. Filiusfamilias saltem cum consensu patris donare mortis causâ potest de bonis adventitiis. l. 7. §. 4. ff. de donat. & fortè etiam sine consensu patris: ergo etiam testari de iisdem saltem cum consensu patris. 2. testari potest de bonis in statu Clericali quocunque modo acquisitis: ergo & de adventitiis, acquisitis extra statum Clericalem. 3. In Nov. 117. de bonis adventitiis pleno jure possessis, adeoque irregularibus, permittitur plenè disponere: ergo & testari. 4. Infamis omnès remove-tur ab actibus civilibus & legitimis. l. 2. ff. de Senat. ergo etiam à testamenti factione. 5. excommunicatus vitandus nequit convocare testes, & cum iis agere, per c. 8. de sent. Excomm. ergo testari nequit. R. ad 1. C. Ant. N. Conf. nam donatio mortis causâ, quia requirit acceptionem donatarii, æquiparatur actui inter vivos, qui ex alieno arbitrio dependere potest, non testamentum. Ad 2. N. parit. quia quæ filiusfamilias acquirit in statu Clericali, censentur esse bona quasi-castrensia, non adventitia. Ad 3. Dist. Ant. permittitur plenè disponere per actus inter vivos. C. per actus ultimæ voluntatis. N. Ant. & Conf. dicta Nov. loquitur de actibus inter vivos, quia requirit ætatem perfectam, seu majorennitatem; nam testari alias jam conceditur impubertatem egressis. Ad 4. removetur ab actibus civilibus & legitimis, spectantibus utilitatem publicam. C. Ant. privatam, quæ in testamenti factione solum vertitur. N. Ant. & Conf. Ad 5. Licet excommunicatus vitandus fortè illicitè convocaret testes ad testamentum necessariis, factio tamen testamenti, cum non sit actus jurisdictionis, foret valida, cum nullo irritetur.

¶ Quæres, an illi, quos diximus esse inhabiles ad testandum, nec testari valeant ad causas Pias? *g.* cum distinctione: si sint inhabiles Jure Naturali, uti infantes, mente capti &c. vel a Jure humano ita inhabilitati, ut nec perfectum rerum suarum dominium retineant, uti rei criminis læsæ Majestatis, contrahentes incestuosum Matrimonium, & Religiosi; nec ad causas pias testari valent, ut clarum est. Secus, si à Jure Civili sunt quidem inhabilitati, at sine amissione bonorum, probabiliùs validè testantur ad causas pias. *arg. l. i. C. de SS. Eccl. ubi generaliter facultas piè testandi conceditur*

omnibus. Neque testamentum plium, cum
tione finis evadat causa spiritualis, sub
dispositioni Juris Civilis. Riccius, Engel, Ri
sensuel &c. contra Barbof. aliosque multa
apud & cum P. Wiefner h. n. 21. Idem & si
usfamilias de bonis adventitis, saltem irregu
laribus & pleno jure possessis, pte testam
to. Quæ obijci possunt, maxime fundantur
eo, quod testamenti factio sit creatura Juris
Civilis tantum, quod jam supra rejecimus.

Dico 3. Conſuetudine introduci potest, ut Clerici de bonis Beneficialibus superfluis non modò ad pias, sed etiam ad profanas causas, licet ac valide testentur. Barbola l. 3. j. de l. 17. n. 67. 68. Covarruv. Sot. Vivian. Riccio. var. Garc. Azor &c. contra Panorm. Tancet Pirh. Zoëf. Engel, & P. Schmier (qui pro la sententia adducit 4. demonstrationes, uti vocat, planè immeritò) & contra commentum Antiquiorum. Quoad causas pias non est magna difficultas, & facilè nobiscum Adversarij conspirant: quoad profanas autem Patet 1. Clerici ex una parte sunt domini reddituum superfluum, & solò præceptò Ecclesiasticò obligati eos pie expendere, uti ad tit. 27. erimus; ex altera verò testamentum facere prohibentur rursus Jure solum Ecclesiastico: ad omni præcepto & Juri Ecclesiastico pro consuetudinem rationabilem & legitime præscriptam derogari potest. c. fin. de consuet. ergo. 2. Quidquid est obtinibile per privilegium Pontificis, obtinibile quoque est per consuetudinem, saltem immemorabilem. per c. 26. de p. c. 9. de Offic. Ord. in 6. sed facultas testandi de beneficialibus superfluis ad causas profanas obtinibilis, & de facto obtenta est, per privilegium Pontificis, uti patet ex Bullis Pontificis, præsertim Sixti IV. & Julii III. Prior in consuet. Et si universis anno 1474. concessit Clericis Romanæ & in districtu ad 10. miliaria degentibus, ut, quæ ex fructuum, reddituum, & proventuum Ecclesiasticorum Beneficiorum bonis acquiruntur, libere, vel acquirunt imposterum &c. in vita ipsorum mortis articulo, prout eis videbitur, disponere, ipsi &c. seu inter vivos & causâ mortis, aut pro remuneratione laboris &c. erogare, donare, legare, relinquere, ac etiam in pios, & alios quoscunque, vel convertere possint. Posterior autem in Constitut. Cipientes anno 1550. iisdem Clericis uti Romanæ idem privilegium hoc renovere reſcribit: de omnibus bonis, juribus &c. etiam ex fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiarum & Beneficiorum Ecclesiasticorum acquisitis, quæcumque quantitatibus, summa, valoris, & pretii, seu conditionis existant, tam donare inter vivos quam mortis causâ, etiam testamento, codicillis, fideicommissis, legatis, aut quavis alia ultima voluntate, in favorem consanguineorum & affinium, & quorumvis aliarum personarum disponere licite videntur &c. quòdque, si ab intestato decesserint, eorum bona & hujusmodi ad ipsorum pro tempore defunctos & alios &c. qui est de Jure succedere deberent, nisi essent Beneficiati, alias juxta Juris dispositionem libere devolvantur. Idem repetit & confirmat Paulus V. in Constit. In emanat. 1606. Simile privilegium amplius firmum restituit.

de rebus omnibus prospectu Ecclesie
quæritur tam ad causas profanas quam ad pias
concessit nuper anno 1691. Innocentius XII.
Iohanni Edmundo, Episcopo Hildesienfi;
quod refert Stryck. in appendice ad tract. de
Constit. Testament. in fine. Ergo vi consue-
tudinis eadem facultas obtinibilis est ab al-
liis Clericis; quod enim facere potest ratio-
nabile privilegium, & consuetudinem po-
terit facere rationabilem. 3. Constitutio-
nes Synodales Diocesis Constantiensis con-
suetudinem hanc clare supponunt, quam-
vis hortentur Clericos, & merito, ut testentur
ad causas pias saltem quoad partem; sic enim
habent: licet antiquissima consuetudine liberè te-
stamentum derogatum velint; quia tamen pium, ra-
tionabile valde consentaneum est, ut Clerici ex huius-
modi bonis honestè tantum vivant, & quod superest,
in pios usus convertant, seriò monent omnes Cleri-
cos circa huiusmodi bona, sive hæredes ex testa-
mento, sive ab intestato relinquunt, etiam Ecclesia-
rum, quibus adscripti sunt, pauperum, aliarumque
causarum piam rationem habeant, ne, dum fortè
sunt conjugales ex bonis Ecclesiasticis tempora-
re locupletare contendunt, ipsi eterne salutis dis-
pendium atque salutem patiantur. 4. Videmus
etiam in diocesis vigere huiusmodi con-
suetudinem, qua Clerici de omnibus suis bonis,
etiam prospectu Ecclesie quæ sitis, & superfluis
relinquunt ad causas tam profanas quam pias,
Priores non reclamantibus, imò nec ipso Sum-
mo Pontifice, qui utique tenerentur reclama-
re, si hæc consuetudo esset illegitima, vel con-
tra Jus Naturale aut Divinum: sed ab actu ad
potentiam est bona argumentatio. 5. Hanc
consuetudinem vel inde etiam rationabilem
esse dicamus, quod per facultatem liberè te-
stamentum admittitur vel refrenetur Clericorum
luxus, pompa, prodigalitas, item quod allician-
tur inde viri nobiles & aliis dotibus insignes ad
amplectendum statum Ecclesiasticum, si sciant,
se posse suis, quos amant, aliquid relinquere
post mortem.

Quæ opponuntur, vel fundantur in eo, quod
Clerici non sint domini reddituum Beneficia-
rium superfluum, vel quod eos Jure Divino
vel Naturali teneantur erogare in pias causas,
vel in erronea persuasione, quod talis consue-
tudo nequeat esse rationabilis. Quæ in nostris
principiis non stringunt, vel promptam habent
solutionem, quam etiam habent demonstratio-
nes P. Schmier, ut adeò illas adducere superva-
cuum censcam.

§. V.

De institutione hæredis & Exhæreda-
tione, de Additione, Repudiatione, & Petitione Hæ-
reditatis. Ubi etiam de Legitima, Falcidia,
& Trebellianica.

Sciendum 1. Hæredem dici, qui vel ex disposi-
tione Legis ab intestato, vel ex voluntate
Testatoris vi testamenti, succedit in universum
ius defuncti, seu in omnia jura, activa & passi-
va, commoda & onera illius. l. 37. ff. de acquir.
vel amitt. hæred. l. 59. ff. de R. J. Nec obstat,

quod aliquis possit institui hæres in re certa, ut
dicemus; quia talis vel simul succedit in uni-
versum jus, & salvatur definitio, vel, si non suc-
cedit, strictè hæres non est. Hæres alius est 1.
Institutus seu ex testamento, & alius ab intestato.
2. Alius est Necessarius, qui à Testatore excludi
testamento nequit sine iusta exhæredandi cau-
sa, sed institui debet saltem quoad Legitimam,
vel nominatim exhæredari, quales sunt liberi
(& his deficientibus nepotes, & alii descenden-
tes in linea recta, atque his deficientibus as-
cendentes in eadem linea &c.) §. 5. Inst. de ex-
hæred. lib. qui tamen de Jure Prætorio & recen-
tiori non amplius sunt necessarii in hoc sensu,
quod hæreditatem, si nolint esse hæredes, repu-
diare nequeant. §. 2. Inst. citando. l. 57. ff. de ac-
quir. hæred. Alius est Extraneus, seu Voluntarius,
qui non necessariò instituendus est, nec neces-
sariò hæreditatem adit, sed excludi potest, sic-
ut & ipse hæreditatem repudiare. 3. Ex Ne-
cessariis alii vocantur hæredes Sui, qui nempe
tempore mortis testatoris in ejus patria pote-
state sunt, ut liberi necdum emancipati respec-
tu patris. §. 2. Inst. de hæred. qualitat. & differen-
tia. item nepotes in patria potestate avi exi-
stentes, modò primum obtineant gradum tem-
pore mortis avi, vel saltem delatæ hæreditatis,
quod fit, si pater ipsorum jam est præmortuus.
§. 2. 7. §. 8. Inst. de hæred. quæ ab intest. desert.
Hodie autem, cum filii vi consuetudinis per nu-
ptias iustas patria potestate excedant, pariter
nepotes excident jure sui-tatis. Concordat Nov.
118. c. 1. vi cuius filii emancipati nepotibus præ-
feruntur, atque sic eorum jus sui-tatis impedi-
unt. Vocantur hæredes sui, quia quasi non suc-
cedunt, sed retinent; cum pater, & filius in pa-
tria potestate constitutus, fingantur esse una
eademque persona, identitate juridica. l. ult. C.
de impuberum & aliis subst. Principalis effectus
sui-tatis est, quod hæres suus, qui abstinuit ab
additione hæreditatis, si minor sit, per integrum
septennium à tempore, quo evasit major, repe-
tere eandem possit, si major, per triennium,
modò res necdum sint distractæ. l. fin. C. de rep-
ud. vel abst. hæred. Si autem hæres non sit
suus, vocatur Extraneus, qualiscunque fuerit,
ut adeò hæres extraneus de Jure & strictè lo-
quendo opponatur hæredi suo, quamvis etiam
minus strictè opponatur Necessario non-suo,
& idem sit ac voluntarius.

Sc. 2. Hæreditatem duplici modo sumi. 1. for-
maliter pro jure hæreditario, & in l. 62. ff. de R. J.
dicitur esse successio in universum jus, quod
defunctus habuit, h. e. jus succedendi in omnia
jura defuncti. 2. objective pro rebus hæredita-
riis, seu pro universitate, res omnes & jura à
defuncto relicta complectente. l. 20. ff. de pe-
tit. hæred. l. 59. 62. 196. ff. de R. J. possessio ta-
men rerum, quam habuit defunctus, & quæ
facti sunt, non ipso Jure transmittitur ad hæ-
redem: nec ex delicto defuncti in ordine ad
poenam tenetur hæres: licet delictum defun-
cti noceat ipsi in ordine ad præscribendū tem-
pore ordinario, & actio rei, non poenæ, perse-
cutoria, etsi ex delicto defuncti descendat,
contra eum institui possit. Hæreditas priori

mo-